

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН,
УПРАВЛІННЯ І БІЗНЕСУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
з дисципліни НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

для здобувачів підготовки галузі знань	1 курсу зі скороченим терміном навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти С – Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальності	С1 – Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
спеціалізації	С1.01. – Економіка
освітньо-професійної програми	Економіка та аналітика економічних процесів
факультету	Міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни «Національна економіка» підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти спеціальності С1 – Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізації С1.01 - Економіка

РОЗРОБНИКИ: Тарасюк А.В., доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, к.е.н., доцент.

Рецензент: Олійник Н. М., доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, к.т.н., доцент

Затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки

Протокол № 1 від «28» 08 2025 року

Завідувач кафедри

Наталія ШАНДОВА

УЗГОДЖЕНО:

З НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИМ ВІДДІЛОМ

Реєстраційний номер № 85/030-03.09.2025

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Національна економіка» є формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Національна економіка» передбачає самостійне вивчення окремих теоретичних питань тем дисципліни, а також виконання індивідуальної роботи, що є обов'язковими видами самостійної роботи студента.

Самостійна робота студентів направлена на розвиток пізнавальної самостійної діяльності студентів по опануванню знаннями дисципліни, а також на розвиток їх ініціативи та відповідальності.

Мета самостійної роботи – формування у студентів здатності самостійно мислити; оволодіти базовими поняттями, опанувати новітніми теоретичними підходами до вивчення економічних наук.

Самостійна робота студентів з даної дисципліни передбачає опрацювання лекційного матеріалу, самостійне вивчення окремих теоретичних питань тем дисципліни, виконання індивідуальних робіт, що є обов'язковими видами самостійної роботи студента.

При виникненні складностей при опрацюванні зазначених теоретичних питань, студент отримує необхідні консультації у викладача-лектора під час проведення індивідуально-консультаційних занять. Контроль за опрацюванням теоретичних питань, що виносяться на самостійний розгляд, здійснюється шляхом тестування на практичних заняттях та включення цих питань до завдань рубіжної контрольної роботи (поряд з теоретичними питаннями, що розглядаються під час лекцій); перевірки конспектів зазначених питань.

Види обов'язкової самостійної роботи, форми контролю та оцінка в балах наведені в таблиці 1.

Виконання *індивідуальних робіт* контролюється викладачем, що проводить практичні заняття. **Варіанти обираються за списком студентів у групі.** Необхідні консультації з виконання індивідуальних робіт студент отримує під час проведення індивідуально-консультаційних занять.

Робота повинна бути оформлена на аркушах формату А4 та мати титульний лист (додаток А). При виконанні роботи потрібно виділяти заголовки питань, що висвітлюються. Сторінки слід пронумерувати.

В тексті завдання студент повинен повністю розкрити запропоновану тему на основі аналізу літератури, рішень законодавчих і виконавчих органів, показати знання теоретичних основ дисципліни. На завершення роботи наводиться список використаної літератури. В ньому вказується прізвище і ініціали автора, назва, видавництво, місце і рік видання. При посиланні на джерела інформації вказується порядковий номер в переліку використаної літератури, номер сторінки.

Окрім обов'язкових передбачаються вибіркові види самостійної роботи: - участь у конференціях, підготовка статті, роботи на конкурс. Також враховується при оцінюванні активна участь студента у всіх видах робіт при вивченні дисципліни. Види вибіркової самостійної роботи, форми контролю та оцінка в балах наведені в таблиці 2.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі поточного контролю спочатку за 100-бальною системою.

1. ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Таблиця 1

Обов'язкова самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю	Бали
1	Тема 1. Національна економіка як наука Національна економічна система як об'єкт дослідження. Основні суб'єкти національної економіки. Механізм регулювання національної економіки. Система знань про механізми функціонування національної економіки	8	тестовий контроль	
2	Тема 2. Система національних рахунків Валовий внутрішній продукт, як головний показник систем національних рахунків і способи його розрахунку. Поняття інфляції і дефляції. Суть і методи розрахунку чистого національного продукту, особистого і національного доходу. Поняття номінальної і реальної вартості. Виконання індивідуальної розрахункової роботи № 1 «Розрахунок основних макроекономічних показників» за темою 2	8	тестовий контроль, оцінювання індивідуальної роботи	10
3	Тема 3. Ринок праці Особливості формування, функціонування і регулювання ринку праці. Особливості формування попиту і пропозиції на ринку праці. Поняття і види безробіття. Закон Оукена.	8	тестовий контроль	
4	Тема 4. Товарний ринок Поняття сукупного попиту, визначення, сутність і відмінність від попиту на окремі товари. Фактори, які впливають на сукупний попит. Функція сукупного попиту і її графік Поняття сукупної пропозиції. Характерні відрізки кривої сукупності пропозиції.	8	тестовий контроль	
5	Тема 5. Грошовий ринок Поняття „гроші” та функції, які вони виконують. Попит і пропозиція на ринку грошей. Грошово-кредитне регулювання економіки. Основні напрямки монетарної політики.	8	тестовий контроль,	
6	Тема 6. Інфляційний механізм Поняття і сутність інфляції. Інфляційна спіраль, інспірована сукупним попитом та інфляційна спіраль, інспірована сукупною пропозицією. Антиінфляційна політика держави. Соціальні наслідки інфляції. Державна антиінфляційна політика, її вплив на економічну динаміку.	6	тестовий контроль	
7	Тема 7. Споживання домогосподарств Функція споживання, її графічне зображення, фактори, які визначають її положення на графіку.	12	тестовий контроль	

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю	Бали
	Кейнсіанська і класична трактовка теорії споживання і заощаджень. Поняття середньої і граничної здатності до споживання і заощаджень. Інвестиції і фактори інвестування.			
8	Тема 8. Приватні інвестиції Поняття інвестиційного попиту. Функції автономних інвестицій. Визначення оптимального розміру капіталу, що використовує фірма Залежність між інвестиціями і ВВП. Заощадження та інвестиції. Рівновага на фінансових ринках	12	тестовий контроль	
9	Тема 9. Сукупні витрати і ВВП Поняття видатків, фактори, які визначають їх. Вплив видатків на розміри валового внутрішнього продукту країни. Поняття акселератора. Поняття мультиплікатора державних витрат та інвестицій.	12	тестовий контроль	
11	Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання Необхідність державного регулювання економіки. Співвідношення державного регулювання економіки з ринковим регулюванням. Механізм державного впливу на економіку, інструменти державного регулювання економіки. Сутність фіскальної політики. Дискреційна і не дискреційна фіскальна політика. Стимулююча і стримувальна фіскальна політика. Виконання індивідуальної розрахункової роботи №2 «Розрахунок основних макроекономічних показників» за темами 7, 10, 11	10	тестовий контроль, оцінювання індивідуальної роботи тестовий контроль	10
Разом		92		20

Таблиця 2

Вибіркові види самостійної роботи

Види самостійної роботи	Рекомендована література	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
активна робота під час лекцій, практичних занять, консультацій		протягом семестру		10
участь у конференціях, олімпіадах з дисципліни	Наукові видання, публікації, інформація про діяльність підприємств		публікація статті, диплом	10
підготовка статті, роботи на конкурс				10
Всього балів за вибіркові види самостійної роботи				max10

2. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЇЇ ВИКОНАННЯ

АНАЛІТИЧНО-РОЗРАХУНКОВА РОБОТА №1

ЗАВДАННЯ 1.

Економіка країни характеризується наступними даними:

Варіант	C	G	I	T	ΔT	ΔI	У _{пов.зан.}
1	$C=1200+0,85Y_d$	500	400	320	1	5	15000
2	$C=900+0,85Y_d$	400	350	350	-1	10	13000
3	$C=1100+0,9Y_d$	430	390	390	9	15	14000
4	$C=950+0,75Y_d$	520	500	450	10	20	12000
5	$C=1000+0,7Y_d$	360	350	320	-6	-5	13500
6	$C=1050+0,8Y_d$	600	550	550	-11	-10	12500
7	$C=800+0,75Y_d$	300	290	280	8	-15	10000
8	$C=700+0,85Y_d$	280	250	250	14	-20	9500
9	$C=600+0,8Y_d$	310	300	280	-5	7	9000
10	$C=1000+0,85Y_d$	420	400	390	-10	12	11500
11	$C=1100+0,8Y_d$	450	420	400	12	14	12000
12	$C=950+0,75Y_d$	350	310	320	-13	17	10000
13	$C=1020+0,6Y_d$	410	390	350	15	19	11000
14	$C=950+0,85Y_d$	390	350	320	16	-7	10500
15	$C=860+0,75Y_d$	360	300	310	-9	-12	9500
16	$C=700+0,75Y_d$	460	450	400	5	-13	9000
17	$C=600+0,85Y_d$	560	520	500	-15	-20	8500
18	$C=840+0,85Y_d$	550	500	510	-11	16	12000
19	$C=930+0,85Y_d$	380	340	300	-14	18	12500
20	$C=840+0,9Y_d$	480	440	420	13	11	11500
21	$C=1070+0,85Y_d$	490	450	440	15	-9	13000
22	$C=1120+0,85Y_d$	500	470	450	18	-13	13500
23	$C=1000+0,9Y_d$	400	360	350	7	14	12000
24	$C=1200+0,75Y_d$	300	280	260	-8	17	13000
25	$C=1200+0,65Y_d$	600	580	550	9	10	11500

де Y_d – використовуваний дохід, I – інвестиції, G- державні витрати, T – податки, виходячи із даних варіанту(див. табл.) розрахуйте:

- рівноважний ВВП;
- мультиплікатор;
- вплив на величину ВВП зміни податків на: див. варіант;
- вплив на величину ВВП зміни інвестицій на: див. варіант;
- обсяг заощаджень при рівноважному ВВП;
- розрив, якщо ВВП при повній зайнятості див. варіант.;
- обсяг заощаджень при повній зайнятості;
- як повинні змінитися державні витрати, якщо ставиться завдання досягти рівня повної зайнятості?

ЗАВДАННЯ 2.

Пояснити і проілюструвати графічно як зазначений фактор вплине на споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію:

Варіант	Фактор
1	Зменшення кількості державних облігацій у споживачів
2	Підвищення рівня оподаткування підприємницької діяльності
3	Очікування дефіциту товарів тривалого користування
4	Зниження реальної процентної ставки
5	Різне падіння курсу акцій
6	Підвищення темпів зростання населення без тенденції зростання доходів
7	Скорочення виплат за програмами соціального забезпечення
8	Розробка нових нафтових родовищ
9	Удосконалення технології виробництва сталі
10	Очікування підвищення цін на споживчі товари
11	Підвищення кількості облігацій у комерційних банків
12	Зниження прибуткового податку на фізичних осіб
13	Зниження податку на прибуток
14	Підвищення реальної процентної ставки
15	Зниження реальної процентної ставки
16	Очікування зниження цін на товари і послуги
17	Різне підвищення курсу акцій
18	Збільшення кількості державних облігацій у споживачів
19	Зростання доходів населення
20	Підвищення ставки податку на додану вартість
21	Підвищення очікуваної норми прибутку в промисловості
22	Зростання рівня заборгованості населення
23	Зниження рівня заробітної плати в народногосподарському комплексі країни
24	Зростання рівня державних інвестицій
25	Зростання обсягів експорту

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

I_{вал} – валові інвестиції; I_{вал} = I_{вал, чисті} + A;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

I_{вал}=A - незмінна динаміка;

I_{вал}<A - падаюча економіка;

I_{вал}>A – зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

АНАЛІТИЧНО-РОЗРАХУНКОВА РОБОТА №2

Варіант 1.

1. В країні виробляються два види товарів: споживчі та інвестиційні то вари у співвідношенні 4:1. Внаслідок енергетичного шоку і зростання витрат виробництва ринковий споживчий кошик подорожчав на 40%, а індекс цін інвестиційних товарів становив 1,5. Одночасно з невідомих причин швидкість обігу грошей зменшилась на 5%. Визначте, як змінилась кількість грошей в обігу при темпі економічного зростання 30%?

2. Економісти стверджують, що підвищення податкової ставки на прибуток корпорацій у довгостроковому періоді зменшить запаси машин та устаткування. Поясніть це твердження. Проілюструйте його, застосовуючи криву сукупного попиту на інвестиції.

3. За наведеними даними таблиці визначте:

- В яких межах змінюється обсяг реального ВВП на кейнсіанському відрізку кривої сукупної пропозиції?
- В яких межах змінюється рівень цін та обсяг реального ВВП на класичному відрізку кривої сукупної пропозиції?
- За наведеними даними побудуйте графік сукупної пропозиції.
- В яких межах змінюється обсяг реального ВВП на проміжному відрізку кривої сукупної пропозиції?

Рівень цін	500	450	400	350	300	250	250	250
Обсяг реального ВВП	4000	4000	3800	3400	2800	2000	1000	0

4. У країні А співвідношення капітал/продукт дорівнює 3, а у країні В воно складає 2. Визначте відношення темпів економічного зростання в цих країнах за умови, що норма заощаджень в обох країнах є однаковою.

5. Пояснити як підвищення темпів зростання населення без тенденцій підвищення доходів вплине на споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію.

$$6. C = 50 + 0,8 \cdot (Y - T);$$

$$Y = 30;$$

$$X_n = 10.$$

Визначити рівноважний ВВП і вид фінансової політики, якщо

a) $\sigma = 28$, $T = 30$.

b) $T = 0,2 \cdot Y$.

7. Приріст обсягу виробництва = $3/4$ приросту робочої сили + $1/4$ приросту капіталу + ТП. Виходячи з цього рівняння, розрахуйте темп зростання обсягу виробництва, якщо робоча сила зростає на 0,5% щороку, капітал — на 3%, а технічний прогрес забезпечує 1,5% приросту на рік.

Як зміниться ваша відповідь, якщо;

- приріст робочої сили уповільниться до 0,2% за рік;
- приріст капіталу збільшиться до 4% за рік;
- праця і капітал мають однакову частку у ВВП.

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

I_{вал} – валові інвестиції; I_{вал} = I_{вал. чисті} + A;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

I_{вал} = A – незмінна динаміка;

I_{вал} < A – падаюча економіка;

I_{вал} > A – зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

Національний Дохід — являє собою об'єм створеної вартості товарів та послуг:

(НД = ЧВП — Непрямі податки на бізнес);

Особистий Дохід:

(ОД = НД — відрахування на соціальне страхування — податок на прибуток — нерозподілений прибуток корпорацій — чистий % + трансферти + % від внесків (депозитів));

(Особистий дохід в розпорядженні = ОД — податок на доходи).

Варіант 2.

1. Оцініть Ваш дохід, споживання та заощадження за минулий рік. Якщо Ви споживали більше ніж Ваш дохід, як Ви фінансували свої видатки? Складіть структуру свого споживання за допомогою кожної з основних статей, що подані в табл. 1.

Таблиця 1

Споживання за минулий рік		
Групи споживання	Вартість, грн	Питома вага, %
1. Товари тривалого користування: — транспортні засоби — предмети побуту — інше		
2. Товари поточного споживання: — їжа — одяг — енергія — інше		
3. Послуги: — житло — охорона здоров'я — особисті послуги — освіта — інше		
Разом особисті споживчі видатки		

2. Потенційний ВВП країні становив 70 млрд. г.о., фактичний ВВП дорівнював

64 млрд.г.о. Сума податкових надходжень до бюджету країни складає 20% від ВВП (Інших надходжень до бюджету країни немає). Державні видатки на товари і послуги дорівнюють 15 млрд.г.о.

Визначте:

- а) Що спостерігається в країні: дефіцит чи надлишок державного бюджету та його розміри?
- б) Як зміниться сальдо державного бюджету в умовах повної зайнятості?

3. Подайте якісний аналіз впливу на потенційний обсяг виробництва і на потенційний ВВП на душу населення таких напрямів економічної політики уряду:

- 1) зменшення видатків на оборону до 2% ВВП з мультиплікатором, який дорівнює 2;
- 2) зменшення дефіциту державного бюджету до 0,5% ВВП, збільшуючи при цьому відношення інвестицій до ВВП;
- 3) збільшення інвестицій на освіту та навчання за місцем роботи до 0,5% ВВП;
- 4) збільшення державних витрат на наукові дослідження і розробки до 1,5% ВВП;
- 5) прихильники теорії економіки пропозиції можуть порадишити значне зменшення податків, щоб пожвавити економіку. Як може цей захід вплинути на криву сукупного попиту і криву сукупної пропозиції, а також на результативні рівні цін і реального обсягу виробництва?

4. Наведіть приклад, як заходи фінансово-кредитної політики одночасно впливають і на динаміку економічного циклу і на фінансовий стан економіки.

Припустимо, що споживчий кошик складається з 3 товарів. Розрахуйте індекс цін.

Найменування товару	Кількість	Ціна у 1 році	Ціна у 2 році
А	4	3	5
В	1	12	10
С	3	5	10

5. Реальний обсяг ВВП України в 2003 р. становив 264,2 млрд.грн, в 2004 р. — 335,8 млрд. грн. Реальний обсяг ВВП на душу населення відповідно 5538 грн і 7099 грн. Визначте темпи зростання обсягу ВВП і ВВП на душу населення за вказаний період. Чому темпи зростання даних показників були різними?

6. Розрахуйте, скільки грошей було вилучено з обігу протягом року, якщо сумарна вартість товарів і послуг, проданих за рік, склала 420 млрд.грн., швидкість обігу грошової одиниці в середньому за рік дорівнювала 7, а грошова маса на початку року становила млрд.грн.

7. Використання припущень в економічному аналізі:

- а) полегшує рішення проблеми;
- б) збільшує кількість питань, які повинні увійти до аналізу;
- в) робить модель більш реалістичною;
- г) змінює внутрішню логіку теорії або моделі.

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$\text{ВВП}_{\text{вит}} = C + I_{\text{вал}} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

I_{вал} – валові інвестиції; $I_{\text{вал}} = I_{\text{вал. чисті}} + A$;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

$I_{\text{вал}} = A$ - незмінна динаміка;

$I_{\text{вал}} < A$ - падаюча економіка;

$I_{\text{вал}} > A$ – зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

Варіант 3.

1. У табл. 1 наведені дані, що характеризують відношення між обсягом доходу після сплати податку і споживчими витратами (у млрд грн).

Таблиця 1

Споживчі витрати	Дохід після сплати податку
240	220
320	320
390	420
450	520

- Покажіть на графіку функцію споживання за наведеними у табл. 1б даними;
- розрахуйте граничну схильність до споживання і до заощадження при кожному значенні зростання доходу після сплати податку.

2. Пропозиція праці описується функцією $N_s = 100W$. Номінальна ставка заробітної плати $W = 1,2$. Агрегована виробнича функція господарської системи $y = 2 \cdot K^{1/2} \cdot N^{1/2}$. Обсяг застосованого капіталу $K_0 = 4$. Величина ефективного попиту $y_d = 40$. Якої величини досягне в цій ситуації зайнятість в економіці країни?

3. Наведіть приклад, як державні заходи можуть одночасно впливати на розподіл доходів, розподіл ресурсів, на рівні безробіття і цін.

4. Визначте до якої фази економічного циклу відноситься зростання інвестицій в приватному секторі. Проілюструйте графічно.

5. Проілюструйте на графіках і поясніть як підвищення очікуваної норми прибутку у промисловості вплине на споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію.

6. У таблиці наведені дані, що характеризують відношення між обсягом доходу після сплати податку і споживчими витратами (млрд. грн).

Таблиця 1

Споживчі витрати	Дохід після сплати податку
240	220
320	320
390	420
450	520

а) покажіть на рисунку функцію споживання за наведеними у таблиці даними
 б) розрахуйте граничну схильність до споживання і до збереження при кожному значенні зростання доходу після сплати податку.

7. В країні обсяг виробництва за рік зріс на 10%, швидкість обігу грошей за той же період зросла на 50, а загальний рівень цін на товари і послуги зріс на 8%. Знайдіть динаміку зміни грошової маси за цей період.

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

I_{вал} – валові інвестиції; I_{вал} = I_{вал. чисті} + A;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

I_{вал} = A - незмінна динаміка;

I_{вал} < A - падаюча економіка;

I_{вал} > A – зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

Варіант 4.

1. Функція споживання має вигляд:

$$C = 100 + 0,7Y_d.$$

а) За даними табл. 1 розрахуйте споживчі витрати і заощадження за даними значеннями доходу після сплати податків (у млрд. грн).

Таблиця 1

Y _d	c	S
200		
300		
400		
600		
800		

б) Розрахуйте граничну схильність до споживання (MPC) і до заощадження (MPS);

в) розрахуйте мультиплікатор споживчих витрат (M).

2. Розрахуйте грошові агрегати M_1 , M_2 , M_3 якщо:

Найменування	Значення
1. Невеликі термінові внески	1630
2. Крупні термінові внески	645
3. Чеки	448
4. Заощаджувані внески	300
5. Готівка	170

3. а) Визначте який темп інфляції зображено на графіках А і Б.

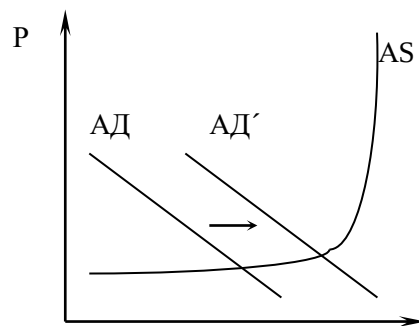
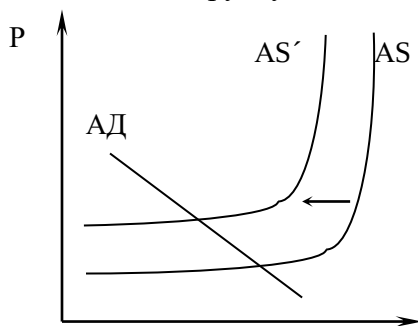
б) Проаналізуйте стан економіки проілюстрований графіками А і Б.

в) Виберіть характерне для кожної з аналізованих ситуацій твердження:

1) зростання грошової маси передуює зростанню цін;

2) зростання цін передуює зростанню грошової маси.

г) Який характер і тип інфляції був притаманний економіці України з 2010 по 2015 рік. Відповідь обґрунтуйте.

4. Пояснити, як підвищення податків на підприємстві впливає на споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію.

5. У банку є 20 млн. грн. резервів і 100 млн. грн. на поточних рахунках. Резервна норма 20%. Населення вкладає в банк 5 млн. грн. Скільки надлишкових резервів у банку?

6. Економісти стверджують, що підвищення податкової ставки на прибуток корпорацій у довгостроковому періоді зменшить придбання машин та устаткування. Поясніть це твердження. Проілюструйте його, застосовуючи криву попиту та інвестицій.

7. Поведінка макроекономічних суб'єктів характеризується

наступними даними:

$$C = 0,8y + 100;$$

$$I = 0,225y + 20;$$

$$\sigma = T;$$

реальний обсяг експорту $E = 200$.

Ставка податку $Ty = 0,375$. Реальний обсяг імпорту $Zy = 160$.

Визначити рівноважний обсяг національного доходу.

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

$I_{вал}$ – валові інвестиції; $I_{вал} = I_{вал. чисті} + A$;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

$I_{вал} = A$ - незмінна динаміка;

$I_{\text{вал}} < A$ - падаюча економіка;
 $I_{\text{вал}} > A$ – зростаюча економіка (позитивна динаміка);
 δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);
 X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

Варіант 5.

1. В економіці встановилася рівновага на ринку товарів і фінансовому ринку. Як вплинуть на рівновагу такі події (за незмінних інших умов):

- а) підвищення граничної схильності до споживання;
- б) зменшення обсягу інвестицій;
- в) зростання швидкості обігу грошей;
- г) зростання пропозиції грошей;
- д) зниження граничної схильності до заощадження;
- е) зростання попиту на інвестиції.

2. Поясніть чи відображає реальний ВВП зміни в соціальному житті суспільства? Наведіть приклад.

3. $C = 100 + 0,9 \cdot Y_d$. Заповніть таблицю.

Y_d	C	S	APC	MPC	APS	MPS
600						
800						
1000						
1200						
1400						

де C – споживання; S – збереження;
 Y_d – доход в розпорядженні;
 APC – середня схильність до споживання;
 APS – середня схильність до збереження;
 MPC – гранична схильність до споживання;
 MPS – гранична схильність до збереження.

4. Поясніть і проілюструйте графічно як зниження податку на прибуток вплине на споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію.

5. На основі даних, наведених у табл. 1, визначте такі величини: а) реальний обсяг ВВП у розрахунку на душу населення (отримані дані занести у таблицю);

Таблиця 1

Рік	Населення (млн осіб)	Реальний ВВП (млрд. грн)	Реальний ВВП на душу населення (грн)
1	51,7	120,4	
2	51,5	154,5	
3	51,1	181,5	
4	50,5	193,4	
5	50,1	210,9	
6	49,8	231,2	

- б) оптимальну чисельність населення країни;
- в) абсолютну величину приросту ВВП за роки;
- г) відносну (у %) величину приросту ВВП і ВВП на душу населення за роки.

6. Припустимо, що компонентами сукупного попиту є тільки інвестиції та споживання. Середня схильність до споживання дорівнює 0,7; співвідношення капітал/продукт становить 4. Протягом періоду, вказаного у табл. 1, економіка перебуває в умовах повної зайнятості. Заповнити таблицю даними, котрих не вистачає.

Таблиця 1

(у млн.грн.)				
Рік	ВНП	Заощадження	Інвестиції	Зміни у величині ВНП за умов повної зайнятості
1	2000			
2				
3				
4				
5				

7.У таблиці наведені дані, що відображають реальний обсяг ЧВП і величину чистих податкових надходжень (млн. грн).

Реальний ЧВП	Чисті податкові надходження		Державні закупівлі	Бюджетний дефіцит (надлишки)
750	160			
800	170			
850	180			
900	190			
950	200			
1000	210			
1050	220			

а) визначте характер залежності (пряма, зворотна) між динамікою ЧВП і зміною податкових надходжень;

б) припустимо, що за умов повної зайнятості величина ЧВП дорівнює 1050 млнгрн, а обсяг державних закупок становить при всіх рівнях реального ЧВП 190 млн грн. Заповніть таблицю, розрахувавши величину дефіциту/надлишку держбюджету при кожному рівні реального ЧВП (дефіцит зі знаком мінус);

в) економіка країни перебуває в стані рецесії (реальний ЧВП дорівнює 800 млнгрн). Якщо уряд не змінить величину чистих податкових надходжень, то воно може збільшити обсяг рівноважного ЧВП з 800 до 1050 млнгрн, підвищивши суму державних закупок на 50 млн грн. Яка буде величина дефіциту/надлишку держбюджету при обсязі реального ЧВП 1050 млнгрн, що відповідає повній зайнятості?

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

I_{вал} – валові інвестиції; I_{вал} = I_{вал. чисті} + A;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в

процесі виробництва обладнання;

За умови:

$I_{\text{вал}} = A$ - незмінна динаміка;

$I_{\text{вал}} < A$ - падаюча економіка;

$I_{\text{вал}} > A$ - зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

$$I = C + S;$$

де I – дохід споживача;

C – споживання;

S - заощадження

1) Середня схильність до споживання — демонструє, яку частину доходу населення споживає в поточному періоді $APC = \frac{C}{I}$

2) Середня схильність до збереження $APS = \frac{S}{I}$ ($APC + APS = 1$)

3) Гранична схильність до споживання демонструє, яку частину приросту доходу населення витрате на приріст споживання. $MPC = \frac{\Delta C}{\Delta I}$

4) Гранична схильність до збереження $MPS = \frac{\Delta S}{\Delta I}$ ($MPC + MPS = 1$).

Варіант 6.

1. ВВП за умов повної зайнятості становить 400 млрд грн. Фактичний ВВП = 330 млрд грн. Сума податків дорівнює 25% від величини ВВП, державні витрати на товари та послуги — 80 млрд грн.

а) Чи зведений державний бюджет з дефіцитом або надлишком? Встановіть його розмір;

б) як зміниться сальдо державного бюджету за умов досягнення повної зайнятості?

2. Заповнити таблицю:

Рік	Номінальний ВВП	Реальний ВВП	Дефлятор ВВП, %
1	3960	3600	
2		3800	115
3	4800		120

3. Поясніть і проілюструйте графічно як зниження реальної процентної ставки вплине на споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію.

4. Наведіть приклад як державні заходи можуть одночасно впливати на розподіл доходів, розподіл ресурсів, на рівень безробіття і рівень цін.

5. Розрахуйте темпи інфляції та визначте кількість років, необхідних для подвоєння темпів інфляції.

Рік	Індекс цін, %	Темпи інфляції, %	Кількість років
1	100		
2	112		
3	123		
4	129		

6. Припустимо, що за відсутності інфляційних процесів реальна процентна ставка і становила 5%.

а) Який розмір номінальної процентної ставки гарантує ту ж саму реальну процентну ставку при зростанні інфляції до 15%?

б) Чому позичальники можуть згодитись платити таку високу номінальну ставку?

7. Фірма розглядає 7 інвестиційних проектів. Дані про очікуваний прибуток від кожного проекту наведено в таблиці.

Проекти	Очікувана норма прибутку (%)
А	12
Б	8
В	7
Г	15
Д	25
Е	11
Ж	9

Якщо фірма бере кредит під 10% річних, то які проекти безсумнівно будуть збитковими?

Якщо процентна ставка за кредит зросла до 13%, то які проекти стануть збитковими?

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

I_{вал} – валові інвестиції; I_{вал} = I_{вал. чисті} + A;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

I_{вал} = A - незмінна динаміка;

I_{вал} < A - падаюча економіка;

I_{вал} > A – зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

Правило 70-ти — дозволяє розрахувати кількість років, необхідних для подвоєння цін.

Кількість років, необхідних для подвоєння = 70 / щорічний темп інфляції.

Варіант 7.

1. У табл. 1 наведені дані, які відображають реальний обсяг ЧВП і величину чистих податкових надходжень в млрд грн:

Таблиця 1

Реальний ЧВП	Чисті податкові надходження	Урядові закупки	Бюджетний дефіцит/надлишок
400	80	110	
450	90	110	
500	100	110	
550	110	110	
600	120	110	
650	130	110	
700	140	110	

а) Визначте характер залежності (пряма, обернена) між динамікою ЧВП і змінами податкових надходжень;

б) припустимо, що мультиплікатор інвестицій дорівнює 8. Обсяг інвестиційних витрат зменшиться на 10 грн. На яку величину знизиться обсяг рівноважного ЧВП, коли сума податкових надходжень не зміниться? Чи буде відповідь цією самою, коли скорочення ЧВП буде супроводжуватися зменшенням податкових надходжень?

в) припустимо, що мультиплікатор державних витрат також дорівнює 8. Уряд планує збільшити рівноважний обсяг реального ЧВП на 50 млрд грн. На яку величину необхідно збільшити обсяг державних витрат, коли сума податкових надходжень не зміниться? Чи буде ця величина достатньою для запланованого збільшення рівноважного ЧВП, коли збільшення його рівня супроводжується зростанням податкових надходжень?

г) припустимо, що за умов повної зайнятості величина ЧВП дорівнює 700 млрд грн, а обсяг державних витрат становить при усіх рівнях ЧВП 110 млрд грн. Розрахуйте величину дефіциту або надлишку державного бюджету при кожному рівні реального ЧВП.

2. $C = 1000 + 0,85 \cdot (Y - T)$, $I = 300$, $X_n = 100$.

Визначте рівноважний ВВП і вид фіскальної політики, якщо:

1) $\sigma = 280$, $T = 300$.

2) $T = 0,3 \cdot Y$.

3. Лауреат Нобелівської премії М.Фрідман вважає, що найкращим способом впливу держави на економіку повинні бути дії, визначені лозунгом “Не чіпати бізнесу!” та “Нехай ринок робить свою справу!”

1. Обґрунтуйте економічну ефективність функціонування ринку.

2. Дослідить межі державного втручання в економіку.

3. Які засоби макроекономічного регулювання переважають в Україні?

4. На ринку праці попит на працю описується рівнянням $N_d = 100 + 2W$, а пропозиція $N_s = 40 + 4W$, де W – ставка заробітної плати. Визначте:

1. Яка ставка заробітної плати складеться на цьому ринку і яка кількість робітників буде прийнята на роботу?

2. Якщо держава встановить мінімальну ставку заробітної плати на рівні 15 грн. На годину, якими будуть наслідки такої політики в кількісному і якісному виразі. Проілюструйте рішення графічно.

5. Поясніть і проілюструйте графічно як зростання доходів населення вплине на функції споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію.

6. Сума цін на товари, які знаходяться в обігу, складає 300 тис. грн., сума цін на товари, що продані в кредит, – 200 тис. грн., сума цін на товари, срок плати по яким настав, – 10 тис. грн., а взаєморозрахункові платежі – 15 тис. грн. Одна гривня здійснює в середньому 25 обертів за рік. Знайдіть кількість грошей, необхідних для обороту. Що станеться в економіці, якщо в оборот буде випущено 15 тис. грн.?

7. Що відбудеться, коли уряд буде домагатися політичної популярності: збільшаться розміри соціальних виплат населенню:

а) за умов, коли обсяг соціальних програм перевищуватиме рівень податкових надходжень у бюджет;

б) за умов, коли обсяг соціальних програм узгоджується з обсягом доходів, які отримає держава, та рівень оподаткування такий, що скорочуються доходи власника факторів виробництва.

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

$I_{вал}$ – валові інвестиції; $I_{вал} = I_{вал.чисті} + A$;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

$I_{вал} = A$ - незмінна динаміка;

$I_{вал} < A$ - падаюча економіка;

$I_{вал} > A$ – зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

Варіант 8.

1. Поясніть, як істотне скорочення національного бюджетного дефіциту України дозволить скоротити:

- а) розмір торговельного дефіциту;
- б) загальну величину боргу України іноземцям;
- в) купівлю іноземцями українських активів, наприклад сільськогосподарських підприємств.

2. Визначте, до якої з двох фаз економічного циклу: поживавлення або спаду належать перераховані нижче процеси:

- а) зростання безробіття;
- б) скорочення прибутку підприємств;
- в) зростання валових внутрішніх інвестицій;
- г) зниження використання виробничих можливостей;
- д) зниження рівня інфляції;
- е) зростання попиту на працю;

- є) зростання реальної заробітної плати;
ж) зниження державних трансфертних платежів. Поясніть свої відповіді.

3. Поясніть і проілюструйте графічно як зниження податку на фізичних осіб вплине на споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію.

4. В економіці виробляються 2 товари x і y . Споживачі витрачають половину свого доходу на покупку товару x , а іншу половину – на покупку товару y . За рік ціни на товар x виросли на 5%, на товар y – на 15%. Розрахуйте індекс споживчих цін. (індекс цін поточного року 100%).

5. Визначте до якої фази економічного циклу можна віднести збільшення попиту на працю. Обґрунтуйте відповідь, побудуйте графік.

6. У таблиці показано індекси цін у динаміці:

Рік	Індекс цін, %	Рівень інфляції, %
1	100	
2	105	
3	112	
4	121	
5	125	

- а) розрахуйте рівень інфляції за наведені періоди;
б) визначте процентні зміни реального прибутку, якщо номінальний прибуток у другому році, порівняно з першим виріс на 23%, а у третьому році порівняно з другим - на 16%;
в) якщо номінальний прибуток у другому та третьому роках дорівнював 50000 грн., яким має бути реальний прибуток

7. В 2015 році ВВП склав 30 млрд. грн., а в наступному році – 31,2 млрд. грн. Якими є темпи росту ВВП? В 2015 році населення склало 100 тис. чол, а в наступному році 102 тис. чол. Розрахувати темпи росту ВВП на душу населення.

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

$I_{вал}$ – валові інвестиції; $I_{вал} = I_{вал. \text{чисті}} + A$;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

$I_{вал} = A$ - незмінна динаміка;

$I_{вал} < A$ - падаюча економіка;

$I_{вал} > A$ – зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

Варіант 9.

1. Заповніть таблицю

Резервна норма, %	Грошовий мультиплікатор	Максимальне збільшення ссуд на кожну гривню надлишкових резервів
10		
15		
20		
25		

2. Припустимо, що рівноважний ВВП дорівнює 460 млрдгрн, MPC = 0,6. Уряд вирішує збільшити державні витрати на 30млрдгрн, але при цьому не змінювати рівноважного ВВП. Як цього досягти?

3. Гіпотетична економічна система відображає економіку держави, яка виробляє і споживає 3 блага. За наведеними у таблиці показниками розрахувати індекси Лайпейреса, Пааше, Фішера. За базовий взяти 2015 рік.

Товари	2015		2016	
	кількість	ціна	кількість	ціна
A	2800	250	30000	230
B	12000	300	15000	320
C	8000	10	9000	15

4. Визначити в якій фазі циклу знаходиться економіка країни, якщо спостерігається зменшення тривалості робочого тижня. Відповідь обґрунтуйте.

5. У табл. 1 наведені дані про ЧВП і сукупні витрати у рамках умовної національної економіки:

Таблиця 1

ЧВП, млрдгрн	Сукупні витрати, млрдгрн	MPC	MPS
90	95		
100	105		
110	110		
120	105		
130	100		

Заповніть табл. 1. Відобразіть графічно ЧВП і відповідний йому рівень сукупних витрат. Визначте рівноважний ЧВП.

Припустимо, що держава вводить податок у 10 млрд. грн на кожному етапі зміни ЧВП. Відобразіть це графічно. Визначте новий рівноважний ЧВП, коли гранична схильність до споживання не змінюється.

6. У таблиці наведені індекси цін по рокам:

Рік	Індекс цін	Рівень інфляції
1	100,00	
2	114,00	
4	125,40	
4	131,67	

- а) Розрахуйте темп інфляції для кожного року.
- б) Визначте зміни реального доходу в %, якщо:
 - номінальний дохід у другому році порівняно з першим зріс на 15%;
 - у третьому році порівняно з другим зріс на 7%;
 - у четвертому році порівняно з третім зріс на 5%.

7. Припустимо, країна А нараховує 100 родин. Одна половина родин схильність до споживання 0,5, а інша – 0,75. На скільки збільшаться витрати на споживання, якщо використовуваний дохід збільшиться на 10000 грн. і весь його приріст приходить на першу половину родин; а якщо на другу половину родин?

Методичні рекомендації

Розрахунок розміру ВВП :

1. По витратам

$$ВВП_{вит} = C + I_{вал} + \delta + X_n, \text{ где}$$

C – споживання (кінцеве + виробниче);

I_{вал} – валові інвестиції; I_{вал} = I_{вал. чисті} + A;

A – амортизація, — кошти, котрі спрямовуються на відновлення зношеного в процесі виробництва обладнання;

За умови:

I_{вал}=A - незмінна динаміка;

I_{вал} < A - падаюча економіка;

I_{вал} > A – зростаюча економіка (позитивна динаміка);

δ – Державні витрати (всі кошти, які держава використовує для виконання своїх інституціональних обов'язків);

X_n – чистий експорт (сальдо зовнішньоторгового балансу)

Для здійснення цих корекцій використовують цінові індекси:

Ласпейреса (агрегатний) — характеризує зміну ціни за два періоди, котрі порівнюють, за умови незмінної структури виробленого ВВП базисного періоду:

$$I_p^L = \frac{\sum p_1 * q_0}{\sum p_0 * q_0} .$$

Пааше (зміна цін при новій структурі), — запобігає усуненню недоліків індексу Ласпейреса. Його прийнято називати дефлятором ВВП. Демонструє відношення ВВП_{ном} до ВВП_{реал}:

$$\text{Дефлятор} = \frac{ВВП_{ном}}{ВВП_{реал}} = I_p^L = \frac{\sum p_1 * q_1}{\sum p_0 * q_1} .$$

Фішера — середньгеометричне значення індексів цін Ласпейреса і Пааше.

$$I_p^F = \sqrt{I_p^L * I_p^P} .$$

Варіант 10.

1. Припустимо, що рівноважний ВВП дорівнює 460 млрд грн. Чому дорівнюватиме рівноважний обсяг ВВП, коли при MPC = 0,5:

- а) державні витрати збільшаться на 60 млрд грн;
- б) податки зменшаться на 40 млрд грн.

2. Поясніть і проілюструйте графічно як скорочення витрат по програмі соціального забезпечення вплине на споживання, заощадження, інвестиції, сукупний попит і сукупну пропозицію.

3. За наведеними даними розрахуйте макроекономічні показники і занесіть їх у таблицю. Визначте граничний рівень доходу. Побудуйте функції споживання і заощадження.

Y_d	C	S	APC	MPC	APS	MPS
240						
260						
280						
300						

4. Проілюструйте графічно і поясніть що відбувається в економіці і як ці зміни відобразяться на графіку попиту на гроші якщо:

- Номінальний ВВП зростає при незмінній ставці проценту?
- Зростання ставки проценту?
- Скорочення цін, яке не впливає на величину процентних ставок?
- Скорочення процентних ставок, які не впливають на зміну сукупного попиту?

5. $N = 100W$; $Y = 2 \cdot \sqrt{N \cdot K}$; $K = 4$. Визначте рівноважну зайнятість, якщо ефективний попит складає $d = 40$.

6. Припустимо, що національне виробництво складається із двох товарів: X (споживчий товар), Y (засіб виробництва). В поточному році було виготовлено 500 одиниць X (за ціною 40 грн.) та 120 одиниць Y (за ціною 1000 грн.). До кінця року 30 машин (товар Y) повинні бути замінені новими.

Розрахуйте: а) ВВП; б) ЧНП; в) обсяг споживання; г) обсяг валових інвестицій; д) обсяг чистих інвестицій.

7. Припустимо, що одиниця доходу одного чоловіка, чия схильність до споживання дорівнює 0,9, передається іншому чоловіку, чия схильність до споживання дорівнює 0,8. Як зміняться споживання і заощадження

Методичні рекомендації

Для здійснення цих корекцій використовують цінові індекси:

Ласпейреса (агрегатний) — характеризує зміну ціни за два періоди, котрі порівнюють, за умови незмінної структури виробленого ВВП базисного періоду:

$$I_p^L = \frac{\sum p_1 * q_0}{\sum p_0 * q_0}.$$

Пааше (зміна цін при новій структурі), — запобігає усуненню недоліків індексу Ласпейреса. Його прийнято називати дефлятором ВВП. Демонструє відношення $VNP_{ном}$ до $VNP_{реал}$:

$$Дефлятор = \frac{VNP_{ном}}{VNP_{реал}} = I_p^L = \frac{\sum p_1 * q_1}{\sum p_0 * q_1}.$$

Фішера — середньгеометричне значення індексів цін Ласпейреса і Пааше.

$$I_p^F = \sqrt{I_p^L * I_p^P}.$$

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна (базова)

1. Національна економіка [Електронний ресурс]: підручник для здобувачів ступеня бакалавра / С. О. Тульчинська та ін.; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2024. 357 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/0cae3779-03f9-46c8-bd67-9ae2692d35b0>
2. Панчишин С. Макроекономіка. Київ : Апріорі, 2022. 247 с.
3. Базилінська О.Я. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2023. 442 с.
4. Макаренко М.І., Семененко Т.О., Петрушенко Ю.М. Макроекономіка : підручник. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
5. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: навч. посіб.. Київ: Центр Учбової літератури. 2021. 672 с.

Додаткова

6. Будаговська С.К. Мікроекономіка і макроекономіка: навч. посіб. / за ред. С.К. Будаговської. Київ: Основи, 2008. 518 с
7. Панчишин С. Макроекономіка: навч. посіб. К.: Либідь, 2007. 614 с.
8. Радіонова І.Ф. Макроекономіка (теорія і політика): навч. посіб.. Київ: Таксон, 2004. 346 с.
9. Савченко А.Г. Макроекономічна політика: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2001. 166 с.
10. Савченко А.Г. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 442 с.
11. Моторин Р.М. Система національних рахунків: підручник Київ: КНЕУ, 2005. 336 с.
12. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні: підручник / за ред. Б.Є.Кваснюка. Київ: ЦУЛ, 2003. 423 с.
13. Стельмах В.С. та ін. Грошово-кредитна політика в Україні: підручник Київ: Знання, 2005. 421 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Електронний ресурс «Фінансовий портал». URL: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> .
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: веб-сайт: URL: www.nbuv.gov.ua